

Pomberger, B. M. 2018: Roman Bells in Central Europe: Typologies and Discoveries [online]. *Musarchaeology Vienna* – Online Publication 2018_1, 1–18.

Tejral, J. 2008: Ke zvláštnostem sídlištního vývoje v době římské na území severně od středního Dunaje. In: E. Droberjar et al. (eds.): *Barbarská sídliště. Chronologické, ekonomické a historické aspekty jejich vývoje ve světle nových archeologických výzkumů* (Archeologie barbarů 2007). Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 37.

Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., 67–98.

Zeman, T. 2017: *Střední Pomoraví v době římské. Svědectví povrchové prospekce*. Archaeologica Olomucensia. Tom II. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Summary

In 2024, two hoards were discovered in Borotín (Blansko District), on the slope of a hill at the border of the Malá Haná region. One of them (Fig. 1) comprised two bronze bells, an iron ladle, and a short iron sword or dagger (Fig. 2). The second hoard contained four bronze coins (one of them identified as sestertius belonging to Antoninus Pius, AD 138–161), as well as iron items including horse bits, a spearhead or throwing spear fragment, and a spur (Fig. 3). While the first hoard can be broadly dated to the Roman period, the second is most likely associated with the period of the Marcomannic Wars. These finds probably represent new evidence of Roman military activity in the area.

Balázs Komoróczy, Zuzana Jarůšková

Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)

Ul. Příční č. p. 505.

Doba římská a doba stěhování národů. Sídliště. Plošný odkryv.

Záchranný výzkum. Uložení nálezu: dočasně Archaia Brno z. ú.

Lokalizace: WGS-84: 49.2001425N, 16.6159725E; 49.2003581N, 16.6158786E; 49.1999464N, 16.6149961E; 49.2001953N, 16.6147547E

V Brně-Zábrdovicích, na ulici Příční probíhal od června do srpna 2024 záchranný archeologický výzkum (Bučo 2024), vyvolaný stavbou „BD Příční 14“. Plocha byla zničena recentními zásahy do hloubky cca 2 m od současného terénu. Výzkumem se podařilo zachytit archeologické situace z protohistorického období. Keramický materiál byl vyhotoven na kruhu, vzhledem k jeho fragmentarizaci však nebylo možné určit přesnou dataci.

Literatura

Bučo, M. 2024: *Nálezová zpráva o provedení záchranného archeologického výzkumu při chystané stavbě „BD Příční 14“*. Rkp. nálezové zprávy č. j. 65/24. Uloženo: archiv Archaia Brno z. ú.

Summary

In 2024, a rescue archaeological excavation was carried out during the construction of a building at 14 Příční Street in Brno (Zábrdovice cadastral area, Brno-City District). Features from the protohistoric period were uncovered.

Michal Bučo

Držovice (k. ú. Držovice na Moravě, okr. Prostějov) „Za Humny“ (bývalá cihelna), parc. č. 216/1.

Mladší doba stěhování národů. Pohřební areál. Plošný odkryv.

Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK: -556372.89, -1131768.31

Při severním okraji intravilánu dnes samostatné obce Držovice (v letech 1950–1954 byly součástí tzv. „velkého Prostějova“, ke kterému byly v roce 1973 opětovně připojeny, aby dne 1. 6. 2006 znovu získaly svoji samostatnost), v poloze s pomístním názvem „Za Humny“, leží bývalý těžební prostor držovické cihelny, dříve cihelny Konečného a Nedělníka – v roce 1948 transformované do Hanáckých cihelen a od roku 1960 součást Cihelny G. Klimenta v Brně, kde se v současnosti nachází recyklační závod firmy Očenášek. Při těžbě cihlářské hlíny (přesněji kvartérních spraší würmského stáří) se v minulosti často přicházelo na „pozůstatky diluviálních zvířat“, které obohacovaly postupně se rozrůstající sbírky vznikající Musejní a průmyslové jednoty v Prostějově. Byla zde však zjištěna i dlouhodobě užívaná venkovská raně středověká nekropole (souhrnné Fojtík, Šmíd 2008, 19, 51–54, 79–80, 103–104, tab. 1: 1–2, 37–41, 59: 1–10; 73: 1), která je díky statí F. Faktora, otištěné již v roce 1896 na stránkách Časopisu Vlasteneckého spolku musejního v Olomouci (Faktor 1896), jednou z nejstarších v literatuře evidovaných archeologických lokalit Prostějovska. Její existence byla v roce 2014 připomenuta náhodným objevem hrobu jezdce – lukostřelce (Fojtík 2015), pohřbeného zde spolu se svým koněm někdy na počátku 6. století n. l. V roce 2020 v jeho blízkosti proběhl záchranný archeologický výzkum vyvolaný rozšířením těžebního pole ve východní části areálu bývalé cihelny, kterým bylo odkryto a zdokumentováno šest hrobů – pět z nich náleželo právě době pokročilého stěhování národů (nejspíše germánskému kmenu Langobardů), šestý pak bezpečně souvisel s pozdější nekropolí slovanského etnika (Fojtík 2021).

V březnu a dubnu 2024 realizovalo prostějovské pracoviště Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., další terénní odkryv, související s opětovnými zemními pracemi v areálu bývalé cihelny. Na skryté ploše se podařilo zachytit jeden žárový hrob, a především 11 hrobů kostrových, povětšinou však druhotně otevřených a téměř dokonale „exhumovaných“ již hluboko v minulosti. Jejich zásypy byly tak nálezů zcela prosté nebo obsahovaly pouze ojedinělé zlomky lidských kostí a v jednom případě i kostí drobnější psovitě šelmy. Pozornost si zaslouží zejména trojice hrobů, z nichž jeden byl poznamenán starším sekundárním zásahem jen v omezené míře (hrob č. 14/2024), dva pak zcela unikly pozornosti, a zůstaly tak nedotčenými (hroby č. 10/2024 a 13/2024).

Hrob č. 14/2024 byl vzhledem k posunutí, či dokonce přetočení celých partií skeletu, jinak však dodržujících své původní anatomické rozložení, otevřen a „vyloupen“ poměrně brzy po uložení do země. I přes výkop cílený na střední část těla pohřbené starší ženy (patrně tedy na kovové šperky situované v oblasti trupu) se tak podařilo zdokumentovat nejen část kosterních pozůstatků, ale také objevit řadu předmětů z její původní „výbavy do záhrobní“. Mezi solitérními kostmi rozmetanými v zásypu jámy o rozměrech cca 230 × 100–110 cm a hloubce 90 cm byl nalezen železný nožík. Nade dnem pak spočívaly, mimo zmíněný skelet s doklady druhotné manipulace s tělem pohřbené, i zmíněné doprovodné nálezy. V oblasti krční páteře ležel trojvrstvý kostěný jednostranný hřeben s bohatou výzdobou a v okolí pak rozptýlené korálky, které byly součástí náhrdelníku